

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1937 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, m. m.

Genom en den 23 april 1937 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 292, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) Lag om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser.

Härigenom förordnas som följer:

Om pensionsstiftelser.

1 §.

Till tryggande av pensioner från aktiebolag äger bolaget, i den ordning varom i 2 § sägs, bilda stiftelse (pensionsstiftelse), vars förmögenhet må helt eller delvis utgöras av fordran hos bolaget.

Med pension avses i denna lag pension på grund av tjänst eller annan arbetsanställning åt den anställde efter avgång från anställningen, efter uppnående av viss ålder eller vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan (invaliditet), samt efter den anställdes död åt efterlevande make och barn ävensom åt fränskild make.

I fråga om pensionsstiftelses ändamål äge bolaget bestämma, att stiftelsen skall avse tryggandet av pensioner allenast åt pensionstagare och anställda, som innehaft eller innehava vissa befattningar eller vissa slag av befattningar hos bolaget, samt efter sådan pensionstagares och anställds död åt efterlevande till denne. Har bestämmelse därom ej träffats, skall stiftelsen avse tryggandet, utan sådan begränsning, av pension åt pensionstagare och anställda samt åt efterlevande till pensionstagare och anställda hos bolaget. Dylik pensionsstiftelse kallas i denna lag allmän pensionsstiftelse och stiftelse, varom i detta stycke första punkten sägs, särskild pensionsstiftelse.

Hör till aktiebolag jämte särskild pensionsstiftelse även allmän pensionsstiftelse, skall denna tjäna till tryggande av pension jämväl åt pensionstagare och anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda som avses med den särskilda pensionsstiftelsen, i den mån den senare ej lämnar tillgång därtill.

2 §.

Om bildande av pensionsstiftelse, så ock om överföring av vinstmedel till sådan stiftelse äge bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs att fatta beslut.

Bolagsstämma skall vid bildande av pensionsstiftelse besluta benämning å stiftelsen, som skall innehålla ordet pensionsstiftelse och beträffande särskild pensionsstiftelse tillika ett kortfattat angivande av dess särskilda ändamål. I bolagsstämmas beslut om bildande av särskild pensionsstiftelse skola tydligt angivas de befattningar eller slag av befattningar hos bolaget som avses med stiftelsen.

Överföring av vinstmedel må beslutas allenast vid fastställande av balansräkningen för föregående räkenskapsår och skall avse räkenskapsårets utgång. Ej må bildande av pensionsstiftelse ske utan att till denna överföras minst femhundra kronor.

Beslutar bolagsstämma att bilda pensionsstiftelse, skall ofördröjligen genom styrelsens försorg anmälan därom göras för registrering av stiftelsen. Sedan registrering skett, äger pensionsstiftelsen på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen fordran hos bolaget till motsvarande belopp. Denna fordran äge dock bolaget hava hos sig innestående, i den mån ej annat följer av denna lag.

Försättes bolaget i konkurs, innan registrering av stiftelsen skett, vare stiftelsebildningen förfallen. Om återgång av överföring av medel till pensionsstiftelsen i händelse av bolagets konkurs stadgas i konkurslagen.

3 §.

Bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs äger besluta, att pensionsstiftelses angelägenheter skola handhavas av en styrelse, bestående av tre eller fem ledamöter.

Ledamöterna, utom ordföranden, skola väljas till halva antalet av bolagsstämma och till halva antalet av dem, som äro pensionstagare hos bolaget eller äro anställda hos detta och innehaft anställning minst fem år eller den kortare tid som i beslutet om styrelsens inrättande bestämmes av bolagsstämman. Vid val av ledamot i styrelse för särskild pensionsstiftelse skall valrätten för pensionstagare och anställda tillkomma allenast dem som avses med stiftelsen. I bolagsstämmas beslut skola närmare föreskrifter meddelas om ordningen för det val som skall företagas av pensionstagare och anställda och må, där av dessa två ledamöter skola utses, jämväl bestämmas, att en ledamot skall väljas av dem som varit eller äro innehavare av vissa befattningar eller slag av befattningar hos bolaget eller äro pensionstagare efter sådan anställd. I beslutet skall ock bestämmas den tid, högst tre år, för vilken styrelseledamot skall utses.

De av bolagsstämma samt pensionstagare och anställda valda ledamöterna skola för samma tid, för vilken de blivit valda, utse ytterligare en ledamot, som skall vara styrelsens ordförande. Kunna de ej enas, skall denne på anmälan därom förordnas av rätten, varvid tillfälle att yttra sig skall

beredas bolagets styrelse, så ock i ordning som finnes lämplig pensionstagare och anställda.

Av dem som utse styrelseledamot må ock suppleant utses i den ordning varom i andra och tredje styckena stadgas.

Ändå att den tid för vilken styrelseledamot eller suppleant blivit utsedd gått till ända, skall han fullgöra sitt uppdrag, till dess annan blivit utsedd eller förordnande meddelats efter vad i 4 § andra stycket sägs.

Beslut av bolagsstämma om inrättande av styrelse för pensionsstiftelse skall genom styrelsens för bolaget försorg ofördröjligen anmälas för registrering.

4 §.

Ledamot av styrelse för pensionsstiftelse, så ock suppleant må, ändå att den tid för vilken han blivit utsedd ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av dem som utsett honom.

Uppkommer ledighet i styrelsen och finnes ej suppleant, äge rätten eller domaren, där omständigheterna det påkalla, att förordna lämplig person att tjänstgöra såsom styrelseledamot intill dess sådan varder i behörig ordning utsedd.

5 §.

Finnes ej för pensionsstiftelse styrelse inrättad, skola stiftelsens angelägenheter handhavas av bolagets styrelse, där ej god man för stiftelsen förordnats efter vad i andra stycket stadgas.

Om annan egendom än fordran som i 2 § sägs tillfaller pensionsstiftelse, för vilken styrelse ej finnes inrättad, eller eljest skall förvaltas för pensionsstiftelsens räkning, eller fråga uppkommer om nedsättning av bolagets skuld till pensionsstiftelsen enligt 8 eller 13 §, eller ock bolaget träder i likvidation eller försättes i konkurs eller gör ansökning om inledande av offentlig ackordsförhandling, eller fråga uppstår om rättshandling för stiftelsen, eller om eljest anledning uppkommer att ställa pensionsstiftelsen under särskild förvaltning, åligger det bolagets styrelse eller likvidatorer att därom göra anmälan för rätten, och förordne rätten på sådan anmälan eller på anmälan av pensionstagare eller anställd hos bolaget eller där förhållandet eljest varder för rätten kunnigt god man att handhava stiftelsens angelägenheter. Sådant förordnande må, där det finnes erforderligt, av rätten eller domaren givas för tiden intill dess slutligt beslut meddelas.

I ärende om förordnande av god man skall av rätten eller domaren tillfälle att yttra sig beredas bolagets styrelse eller likvidatorer, så ock i ordning som finnes lämplig pensionstagare och anställda hos bolaget.

Gode mannen skall, där styrelse inrättas för pensionsstiftelsen, på anmälan entledigas av rätten eller domaren. Intill dess beslut meddelats, skall gode mannen fullgöra sitt uppdrag.

Mot rättens eller domarens beslut om förordnande, som i andra stycket andra punkten avses, skall, i händelse av missnöje, särskild talan föras.

Vad ovan är sagt om pensionstagare och anställda hos bolaget skall, såvitt angår särskild pensionsstiftelse, gälla beträffande sådana pensionstagare och anställda som avses med stiftelsen.

6 §.

Inrättas styrelse för pensionsstiftelse, åligge det styrelsens ordförande att hos tillsynsmyndigheten ofördröjligen göra anmälan om val av styrelseledamöter och suppleanter med angivande av namn och hemvist. Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall ock av styrelsens ordförande anmälan därom göras.

Förordnar rätten eller domaren ledamot av styrelse för pensionsstiftelse eller suppleant eller god man för sådan stiftelse, skall meddelande därom givas tillsynsmyndigheten. Första gången god man förordnas skall ock underrättelse lämnas registreringsmyndigheten att stiftelsen ställts under förvaltning av god man.

7 §.

Pensionsstiftelse företrädes, där för stiftelsen styrelse finnes inrättad, av denna. Har för stiftelsen förordnats god man, företrädes stiftelsen av honom.

Styrelsen är ej beslutför, med mindre utom ordföranden äro närvarande en ledamot som är vald av bolagsstämman och en ledamot som är vald av pensionstagare och anställda hos bolaget. Såsom beslut av styrelsen gälle den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, och vid lika röstetal den mening som biträdes av ordföranden.

Av rätten enligt 3 § förordnad ledamot av styrelsen för stiftelsen samt god man för stiftelsen äge årligen uppbära skäligt arvode för uppdraget, så ock ersättning för kostnader. Har stiftelsen ej annan egendom än fordran som i 2 § avses, skall arvodet och sådan ersättning gäldas av bolaget mot avräkning å fordringen.

8 §.

Där ej annat förbehåll gjorts i beslutet om bildande av allmän pensionsstiftelse för aktiebolag, skall å sådan fordran som i 2 § avses för varje räkenskapsår beräknas ränta, icke understigande den högsta ränta som allmänt gottgöres å depositionsräkning hos bank, dock ej å belopp varmed stiftelsens förmögenhet överstiger stiftelsens pensionsreserv. Av bolaget må högre ränta än sex procent för år ej gottgöras stiftelsen. Mot stiftelsens räntefordran för räkenskapsår må avräknas av bolaget under året gjorda utgifter för betalning av pension eller för inköp av livränta eller överlevelseränta eller för betalning av pensionsförsäkringsavgifter för pensionstagare och anställda eller efterlevande till pensionstagare och anställda.

I bolagets balansräkning må nedsättning av dess skuld till pensionsstiftelsen, annorledes än efter betalning å skulden, ej ske i vidare mån än nedsättningen motsvarar vad av bolagets pensionsutgifter under föregående räkenskapsår ej kunnat avräknas efter vad i första stycket är sagt och tillika det belopp, vartill nedsättning äger rum, icke understiger stiftelsens pensionsreserv. Har stiftelsen annan egendom än fordran hos bolaget, skall därvid sådan fordran och övrig egendom sammanräknas, och må bolaget, där dess skuld till stiftelsen ej uppgår till belopp varmed nedsättning sålunda är medgiven, av stiftelsen fordra utbetalning av överskjutande belopp.

Träder bolaget i likvidation eller försättes det i konkurs, må avräkning samt nedsättning eller utbetalning ske efter vad nu är sagt för bolagets pensionsutgifter under tiden från utgången av det räkenskapsår, för vilket balansräkning senast framlagts å bolagsstämman, intill dess likvidatorer utsetts eller beslutet om egendomsavträde meddelades.

Med stiftelsens pensionsreserv avses det belopp, som vid räkenskapsårets utgång eller, i fall som avses i tredje stycket, dagen för utseendet av likvidatorer eller för beslutet om egendomsavträde enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder utgör täckning för kapitalvärdet av de pensioner, som utgå eller på grund av utfästelse skolat utgå från bolaget, samt av bolagets utfästelser av pension att framdeles utgå till anställda och efterlevande till pensionstagare och anställda, ökat med en tiondel. Dessa beräkningsgrunder skola efter förslag av tillsynsmyndigheten fastställas av Konungen.

9 §.

Har aktiebolag, till vilket hör allmän pensionsstiftelse, trätt i likvidation, må, för vad till pensionstagare och anställda som äga fordran på grund av pensionsrätt mot bolaget utgivits såsom betalning för pensionsbelopp som förfalla under likvidationen eller till inköp av livränta eller överlevelseränta eller till pensionsförsäkring eller eljest såsom gottgörelse för kapitalvärdet av pensionsrätten mot bolaget, avräkning ske å fordran, som pensionsstiftelsen äger hos bolaget enligt vad i 2 § sägs, med därå upplupen ränta. Betalning av fordringens återstående belopp skall, utan oskäligt dröjsmål och senast innan skifte äger rum, erläggas till stiftelsen. Överstiga bolagets utgifter sådan fordran med ränta, äge, där stiftelsen har annan egendom, bolaget av stiftelsen fordra utbetalning av medel till motsvarande belopp. Där vid skifte efter vad i lagen om aktiebolag är stadgat medel innehållas för fordran på grund av pensionsrätt mot bolaget, skola hos stiftelsen medel till belopp motsvarande kostnaden för inköp av livränta eller överlevelseränta eller för pensionsförsäkring innehållas, och äge bolaget av stiftelsen fordra utbetalning av dessa medel, såvitt utgift göres som i första punkten sägs. Om under likvidationen genom åtgärd eller försummelse av likvidatorerna stiftelsens rätt och bästa uppenbarligen äventyras, vare fordran som i 2 § avses genast förfallen till betalning.

Av stiftelsens behållning skall tilldelning till pensionstagare och anställda hos bolaget samt till efterlevande make och barn ävensom till frånskild make efter avlidna pensionstagare och anställda äga rum efter billighet, med hänsyn främst till de av bolaget vid pensionering tillämpade grunder, anställningens beskaffenhet, anställningstidens längd, ålder och de med anställningen förbundna löneförmåner. I fråga om tilldelning till efterlevande make, barn och frånskild make skall tjäna till ledning vad om fördelning av familjepension föreskrives i gällande författning om familjepension för efterlevande till befattningshavare i statens tjänst. Där för tilldelning varom i detta stycke stadgas stiftelsens medel ej åtgå, skall överskottet tillfalla svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond.

Skulle av bolaget given pensionsutfästelse avse högre årlig pension än

sextusen kronor åt pensionstagare eller anställd eller, beträffande pensionsstagare, som är efterlevande make eller barn eller frånskild make, tvåtusen kronor åt en pensionstagare, tretusen kronor åt två pensionstagare och åt flera pensionstagare ytterligare fyrahundra kronor för var av det överskjutande antalet, därvid om såväl efterlevande make som frånskild make finnes dessa skola räknas såsom en pensionstagare, må avräkning eller utbetalning efter vad i första stycket stadgas ej ske i vidare mån än bolagets utgifter motsvara pensioner å nämnda belopp. Uppkommer vid tilldelning varom i andra stycket stadgas överskott, skall därav utbetalning till bolaget äga rum tills full täckning givits för bolagets utgifter och allenast återstoden tillfalla svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond.

10 §.

Försättes aktiebolag, till vilket hör allmän pensionsstiftelse, i konkurs, skall i fråga om fordringar, som tillkomma pensionstagare och anställda på grund av pensionsrätt mot bolaget, vad enligt konkurslagen gäller beträffande medgäldenär äga motsvarande tillämpning å pensionsstiftelsen.

Från utdelning till pensionsstiftelsen för fordran hos bolaget, som i 2 § avses, skall avdragas vad som utdelas å fordringar på grund av pensionsrätt mot bolaget. Överstiger utdelningen å sådana fordringar vad i konkursen belöper å fordran, som i 2 § avses, skall, där stiftelsen har annan egendom än dylik fordran, medel till motsvarande belopp utbetalas till konkursboet.

Sedan konkursen avslutats, skall fördelning av behållning hos pensionsstiftelsen ske. Därvid skall först till dem, som njutit betalningsrätt i konkursen för fordringar på grund av pensionsrätt mot bolaget, tilldelning från stiftelsen äga rum, i den mån betalning till dem ej utgått i konkursen, i förhållande till deras fordringar och förmånsrätt som tillkommit dem. Skulle medlen ej åtgå härtill, skall med återstoden förfaras på sätt i 9 § andra stycket är stadgat.

Där av bolaget given pensionsutfästelse avser högre belopp än i 9 § sista stycket första punkten sägs, skall, i fråga om avdrag från utdelning i konkursen för fordran som i 2 § avses eller utbetalning till konkursboet från stiftelsen efter vad i denna paragraf andra stycket sägs samt beträffande företrädesrätt till tilldelning från stiftelsen enligt denna paragraf tredje stycket andra punkten, vad i förstnämnda lagrum är stadgat äga motsvarande tillämpning. Finnes efter tilldelning, varom i denna paragraf tredje stycket förmäles, överskott, skall vad om utbetalning till bolaget i 9 § sista stycket sista punkten är stadgat äga motsvarande tillämpning.

I fall då pensionsstiftelsen överförts från annat bolag efter vad i 11 § sägs, skall beträffande yrkande om företrädesrätt till betalning ur stiftelsen på grund av förbehåll, som där avses, i tillämpliga delar gälla vad om förmånsrättsyrkande är stadgat i konkurslagen.

Kommer för aktiebolag, till vilket hör allmän pensionsstiftelse, ackord till stånd utan konkurs, må stiftelsens förmögenhet eller del därav fördelas mel-

lan pensionstagare och anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda hos bolaget, i den mån det med hänsyn till stiftelsens ändamål och föreliggande omständigheter finnes påkallat.

11 §.

Med tillstånd av tillsynsmyndigheten må aktiebolags allmänna pensionsstiftelse av bolaget och styrelse eller god man för stiftelsen överföras till annat aktiebolag i samband med överlåtelse av rörelsen, därest det senare övertager ansvarigheten för skuld till stiftelsen, som i 2 § avses, så ock för pensioner, som utgå från bolaget, samt för bolagets utfästelser av pension åt anställda samt åt efterlevande till pensionstagare och anställda, i den mån deras rätt icke blivit i annan ordning säkerställd. Härvid må med tillsynsmyndighetens tillstånd meddelas bestämmelse, att stiftelsen skall uppgå i särskild pensionsstiftelse för det bolag till vilket överföringen sker eller för nämnda bolag utgöra särskild pensionsstiftelse, så ock förbehåll om företrädesrätt till betalning för pensionstagare och anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda hos det bolag från vilket överföringen sker. Har det bolag till vilket överföring sker förut inrättat allmän pensionsstiftelse, skall, om bestämmelse varom ovan sagts ej träffats, den överförda stiftelsen uppgå i denna.

Rörande överföring från ett aktiebolag till annat av pensionsstiftelse åligger det styrelse eller likvidatorer i bolagen att gemensamt göra anmälan för registrering. Ingår i pensionsstiftelsens benämning det överlåtande bolagets namn, skall det utbytas mot det förvärvande bolagets. Innan registrering skett, må överföringen ej gå i verkställighet.

12 §.

De aktiebolags allmänna pensionsstiftelse tillhöriga tillgångar må av bolaget och styrelse eller god man för stiftelsen, med tillstånd av tillsynsmyndigheten, överlåtas å pensionskassa varom stadgas i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar, avseende anställda samt efterlevande till anställda hos bolaget eller ock sådana personer jämte anställda samt efterlevande till anställda hos andra företag, eller ock å försäkringsbolag i samband med inköp av livränta för pensionstagare hos förstnämnda bolag och inköp av livränta eller överlevelseränta eller pensionsförsäkring för anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda hos bolaget. I avtalet om överlåtelsen skola upptagas bestämmelser om användningen av stiftelsens tillgångar till inköp av livränta eller överlevelseränta eller pensionsförsäkring åt dem, till vilka pension utgår från bolaget eller för vilka utfästelse om pension givits av bolaget, så ock föreskrifter om tillgångarnas användning i övrigt till förmån för anställda samt efterlevande till anställda hos bolaget. Ingår bland stiftelsens tillgångar fordran hos bolaget som i 2 § avses, skola i avtalet bestämmelser meddelas om fordringens amortering och om säkerhet för densamma.

Rörande överlåtelsen skall av bolagets styrelse eller likvidatorer anmälan

göras för registrering. Innan registrering skett, må överlåtelsen ej gå i verkställighet.

13 §.

I avseende å särskild pensionsstiftelse skall vad i 8—12 §§ är stadgat angående aktiebolags allmänna pensionsstiftelse äga motsvarande tillämpning, såvitt ej annat följer av vad här nedan föreskrives.

Vad i dessa paragrafer är sagt om pensionstagare och anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda hos bolaget skall gälla beträffande pensionstagare och anställda samt efterlevande till pensionstagare och anställda, som avses med den särskilda pensionsstiftelsen.

Hör till bolaget jämte särskild pensionsstiftelse även allmän pensionsstiftelse, må, om för bolagets pensionsutgifter för dem som avses med den särskilda pensionsstiftelsen avräkning varom i 8 § första stycket förmäles ej kunnat till fullo ske mot dess räntefordran hos bolaget, för återstoden avräkning äga rum mot räntefordran, som tillkommer den allmänna pensionsstiftelsen. För vad som ej kunnat sålunda avräknas må, efter vad i 8 § andra och tredje styckena stadgas, först ske nedsättning av bolagets skuld till den särskilda stiftelsen och utbetalning ur denna stiftelses medel och därefter nedsättning av bolagets skuld till den allmänna stiftelsen och utbetalning ur dess medel.

Har bolag, till vilket hör särskild pensionsstiftelse, trätt i likvidation eller försatts i konkurs och uppkommer efter tilldelning och utbetalning, varom i 9 § andra och tredje styckena samt 10 § tredje och fjärde styckena förmäles, överskott, skall därav tilldelning ske efter de grunder, som finnas stadgade i dessa lagrum, till andra pensionstagare och anställda samt efterlevande till andra pensionstagare och anställda hos bolaget än som avses med den särskilda pensionsstiftelsen. Om överskottet därvid ej åtgår, skall återstoden tillfalla svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond. I bolagets konkurs skall beträffande yrkande om rätt för den, som avses med den särskilda pensionsstiftelsen, till betalning ur denna i tillämpliga delar gälla vad om förmånsrättsyrkande är stadgat i konkurslagen.

Hör till bolag, som trätt i likvidation eller försatts i konkurs, jämte särskild pensionsstiftelse allmän pensionsstiftelse, må, om vid avräkning, avdrag eller utbetalning, varom i 9 § första stycket och 10 § andra stycket är stadgat, avseende den särskilda pensionsstiftelsen, dess medel ej räcka, bolaget för återstoden hålla sig till den allmänna pensionsstiftelsen. Lämnar behållning hos den särskilda pensionsstiftelsen ej tillgång till tilldelning, varom stadgas i 9 § andra och tredje styckena samt 10 § tredje och fjärde styckena, till dem som avses med denna stiftelse, njute de vid fördelning av behållningen hos den allmänna pensionsstiftelsen samma rätt som andra pensionstagare och anställda samt efterlevande till andra pensionstagare och anställda hos bolaget. Finnes i fall, då pensionsutfästelse avser högre belopp än i 9 § tredje stycket första punkten sägs, efter tilldelning, varom i samma paragraf andra och tredje styckena samt 10 § tredje och fjärde styckena förmäles, ej över-

skott hos den särskilda pensionsstiftelsen, äge bolaget för utgifter, som ej kunnat täckas, njuta betalning efter vad i 9 § tredje stycket sista punkten är stadgat ur överskott hos den allmänna pensionsstiftelsen.

Avser särskild pensionsstiftelse allenast pensionstagare och anställda i viss gren av bolagets rörelse, må överföring av stiftelsen till annat aktiebolag ske i samband med överlåtelse av denna rörelsegren.

14 §.

Förmenar styrelse eller god man för pensionsstiftelse, att av bolaget företagen nedsättning av skuld till stiftelsen eller fordrad utbetalning av medel från stiftelsen ej må ske efter vad i 8 § andra och tredje styckena samt 13 § stadgas, skall frågan underställas tillsynsmyndighetens avgörande.

Förslag till delning, varom i 9 § andra stycket, 10 § tredje och sjätte styckena samt 13 § stadgas, skall upprättas av styrelse eller god man för stiftelsen och underställas tillsynsmyndigheten för prövning och fastställelse. Vid fastställelse, som må ske med ändring i förslaget, bör föreskrift, att belegg som tillkommer pensionstagare eller anställd skall av stiftelsen användas till inköp av livränta eller överlevelseränta eller till pensionsförsäkring, av tillsynsmyndigheten meddelas, där ej denna finner särskilda skäl tala däremot. Tillsynsmyndigheten äger giva styrelsen eller gode mannen för stiftelsen tillstånd att utbetala pension under tiden intill dess åtgärd varom nyss är sagt kan vidtagas.

Kan förslag till slutlig delning ej upprättas utan väsentlig tidsutdräkt, må, där det finnes lämpligen kunna ske, med tillsynsmyndighetens tillstånd delning företagas enligt särskilda delningsförslag, av vilka det första skall upptaga plan för den följande delningen.

15 §.

Där det påkallas av ändrade förhållanden eller eljest prövas lämpligt, må bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs, med tillstånd av tillsynsmyndigheten, besluta

1) överföring av pensionsstiftelses tillgångar eller del därav till allmän eller särskild pensionsstiftelse, som hör till bolaget eller i samband med överföringen bildas för bolaget,

2) ändring i de bestämmelser, vilka rörande särskild pensionsstiftelse träffats i fråga om de befattningar eller slag av befattningar hos bolaget som avses med stiftelsen, samt

3) ändring i de bestämmelser, vilka beträffande styrelse, som enligt 3 § inrättats för pensionsstiftelse, meddelats i avseende å ledamöternas antal, valrätten, ordningen för det val, som skall företagas av pensionstagare och anställda, samt den tid, för vilken styrelseledamot skall utses.

I fall, varom i första stycket 2 sägs, skall i stiftelsens benämning den ändring göras som föranledes av bolagsstämmans beslut, och må jämväl eljest av bolagsstämma ändring beslutas i pensionsstiftelsens benämning.

Saknar pensionsstiftelse tillgångar, må bolagsstämman som i 82 § lagen om aktiebolag sägs, med tillsynsmyndighetens tillstånd, besluta att stiftelsen skall upphöra.

Det åligger tillsynsmyndigheten att i ärende, varom ovan stadgas, bereda styrelse eller god man för pensionsstiftelsen tillfälle att yttra sig. Tillstånd till överföring eller ändring, varom i första stycket sägs, må ej givas, där överföringen eller ändringen kan antagas lända till förfång för dem som avses med stiftelsen.

Bolagsstämmas beslut, varom stadgas i första stycket 2 och 3 samt andra och tredje styckena, skall genom styrelsens för bolaget försorg ofördröjligen anmälas för registrering. Innan registrering skett, må beslutet ej gå i verkställighet.

Om andra personalstiftelser än pensionsstiftelser.

16 §.

Vill aktiebolag avsätta vinstmedel att användas för anställdas eller deras anhörigas välfärd annorledes än genom beredande av pension, må bolaget för dylikt ändamål bilda stiftelse efter vad i 2 § är stadgat. I bolagsstämmas beslut om bildande av sådan stiftelse skola upptagas tydliga bestämmelser om stiftelsens ändamål, om de villkor under vilka förmån skall från stiftelsen utgå och om ordningen i övrigt för medlens användande, så ock om stiftelsens benämning, vilken skall innehålla ordet stiftelse och tillika ett kortfattat angivande av stiftelsens ändamål. Nedsättning av bolagets skuld till stiftelsen, annorledes än efter betalning å skulden, eller utbetalning av medel från stiftelsen till bolaget må äga rum endast i den mån av bolaget utgifter gjorts i överensstämmelse med de för stiftelsen fastställda bestämmelser. Har bolaget trätt i likvidation eller försatts i konkurs, må, utan hinder av dessa bestämmelser, behållningen hos stiftelsen eller del därav användas för stiftelsens ändamål eller eljest till befrämjande av deras välfärd, som äro eller varit anställda hos bolaget eller äro anhöriga till sådana personer. Förslag därom, som må upprättas av likvidatorerna för bolaget eller av konkursförvaltaren och styrelsen för bolaget eller ock av styrelsen eller gode mannen för stiftelsen, skall underställas tillsynsmyndigheten för prövning och fastställelse. Det åligger tillsynsmyndigheten att bereda dem, som äga upprätta förslag för bolaget eller stiftelsen, tillfälle att yttra sig över förslag, som avgivits för den andre. Uppkommer överskott, skall det tillfalla svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond. Överlåtelse, varom i 12 § stadgas, må i fråga om sådan personalstiftelse, som här avses, ske till understödsförening, vars ändamål motsvarar stiftelsens. I övrigt skall i avseende å dylik stiftelse i tillämpliga delar gälla vad om pensionsstiftelse i 1—8, 11 och 12 §§, 13 § sista stycket samt 14 § är stadgat.

Där det påkallas av ändrade förhållanden eller eljest prövas lämpligt, må överföring äga rum av tillgångar från personalstiftelse, som avses i denna paragraf, till annan sådan stiftelse eller pensionsstiftelse, som hör till bolaget eller i samband med överföringen bildas för bolaget, eller ändring ske i be-

stämmelserna om sådan personalstiftelses ändamål, om de villkor under vilka förmån skall från stiftelsen utgå och om ordningen i övrigt för medlens användande; och skall i avseende å överföringen eller ändringen vad i 15 § stadgas rörande pensionsstiftelse äga motsvarande tillämpning. Jämväl i övrigt skall beträffande personalstiftelse, som avses i denna paragraf, i tillämpliga delar gälla vad om pensionsstiftelse är i 15 § stadgat.

Om personalstiftelses förvaltning och tillsynen därá.

17 §.

Tillsynsmyndighet för aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser vare den myndighet, vilken handhar tillsynen å sådana pensionskassor, som avses i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar.

Över aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser skall förteckning föras hos tillsynsmyndigheten.

18 §.

Sedan aktiebolag beslutat bilda personalstiftelse, skall årligen, inom en månad efter det balansräkning fastställts, genom styrelsens för bolaget försorg ett av behörig eller behöriga firmatecknare underskrivet meddelande lämnas tillsynsmyndigheten om den skuld, som finnes redovisad i balansräkningen på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen, därvid skuld på grund av överföring som beslutats vid balansräkningens fastställande, skuld för ränta för det år balansräkningen avser, i den mån den ej avräknats mot utgifter, och skuld på grund av tidigare överföringar skola för sig angivas. Meddelandet skall tillika innehålla uppgift om anmärkning framställt av bolagets revisorer mot redovisningen av skulden. Där bolaget trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall ock genom likvidatorernas eller styrelsens försorg sålunda underskrivet meddelande därom givas tillsynsmyndigheten. Finner tillsynsmyndigheten handlingar eller upplysningar erforderliga, äge den begära sådana av styrelsen eller likvidatorer för bolaget.

Inrättas särskild styrelse eller förordnas god man för stiftelsen, skall årligen, inom en månad efter det balansräkning fastställts, genom styrelsens för bolaget försorg lämnas en av behörig eller behöriga firmatecknare bestyrkt avskrift av balansräkningen till styrelsen eller gode mannen för stiftelsen. Där bolaget trätt i likvidation, skall genom likvidatorernas försorg lämnas en sålunda bestyrkt avskrift av den årliga redogörelsen för likvidatorernas förvaltning, såvitt den avser bolagets skuld till stiftelsen med ränta samt utgifter som i 9 § första stycket första punkten sägs. Det åligger ock styrelse eller likvidatorer för bolaget att på begäran av styrelsen eller gode mannen för stiftelsen giva de upplysningar, som äro för styrelsen eller gode mannen erforderliga för handhavandet av stiftelsens angelägenheter.

19 §.

Personalstiftelses penningar och värdepapper må ej sammanblandas med annan tillhöriga penningar eller värdepapper.

Annan stiftelsen tillhörig egendom än fordran som i 2 § avses skall, i den mån penningmedel ej böra hållas tillgängliga för utbetalningar från stiftelsen, anbringas enligt föreskrifter som meddelas av Konungen. Sådana penningmedel skola insättas hos bank å en för ändamålet lämplig räkning.

Styrelse eller god man för stiftelsen skall föra räkenskaper över stiftelsens tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter. Räkenskapsår för stiftelsen vare bolagets räkenskapsår. Styrelsen eller gode mannen skall årligen avsluta räkenskaperna samt, inom två månader efter det bolagets balansräkning för räkenskapsåret blivit fastställd eller, där bolaget trätt i likvidation eller försatts i konkurs, inom fyra månader efter räkenskapsårets utgång, till tillsynsmyndigheten insända dels berättelse angående stiftelsens förvaltning under året, dels ock sammandrag av räkenskaperna enligt formulär som av Konungen fastställts. Yttrande av bolagets revisorer rörande deras granskning av stiftelsens förvaltning skall fogas vid dessa handlingar.

20 §.

Tillsynsmyndigheten har att med ledning av de jämlikt 19 § sista stycket insända handlingarna granska personalstiftelsens förvaltning. Finner tillsynsmyndigheten ytterligare handlingar eller upplysningar erforderliga, äge den begära sådana av styrelsen eller gode mannen för stiftelsen.

Styrelsen eller gode mannen för stiftelsen skall när så påfordras bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att inventera stiftelsens medel samt att granska stiftelsens räkenskaper och övriga handlingar.

Det åligger tillsynsmyndigheten att tillhandagå såväl stiftelsen som bolaget med råd och upplysningar.

Pensionsstiftelse eller det bolag, till vilket stiftelsen hör, må hos tillsynsmyndigheten begära att denna låter ombesörja försäkringsteknisk beräkning av stiftelsens pensionsreserv, och skall av sökanden kostnaden ersättas med belopp som bestämmes av tillsynsmyndigheten. Denna äger ock, utan att sådan begäran framställts, där det med hänsyn till bestämmelserna i 8 eller 13 § finnes vara erforderligt, på bolagets bekostnad föranstalta om dylik beräkning.

21 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende angående aktiebolags personalstiftelse skall skriftlig underrättelse ofördröjligen med allmänna posten försändas till bolagets styrelse samt, där för stiftelsen finnes särskild styrelse eller god man, till styrelsen eller gode mannen. I fråga om beslut i ärende, varom i 14 § andra och tredje styckena samt 16 § första stycket femte punkten stadgas, åligger det bolagets styrelse eller likvidatorer samt styrelse eller god man för stiftelsen att ombesörja, att styrkt avskrift av beslutet hålles på lämplig plats tillgänglig för dem som beslutet rör, så ock att ofördröjligen efter det beslutet kommit bolaget eller stiftelsen till handa låta i tid-

ning inom den eller de orter där bolaget har sin verksamhet införa kungörelse, att tillsynsmyndigheten meddelat sådant beslut, med angivande av ärendets art, dagen för beslutet och stiftelsens benämning samt med uppgift tillika å den plats där avskrift av beslutet hålles tillgänglig.

Talan mot tillsynsmyndighetens beslut må av bolaget och stiftelsen, så ock i ärende, varom i 14 § andra och tredje styckena samt 16 § första stycket femte punkten stadgas, av den som beslutet rör hos Konungen föras genom besvär, vilka skola vid talans förlust hava inkommit till socialdepartementet före klockan tolv å sextionde dagen från den dag beslutet gavs.

Om registrering.

22 §.

I aktiebolagsregistret skola inskrivas de uppgifter rörande aktiebolags personalstiftelser, vilka enligt denna lag skola för registrering anmälas eller vilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrivet. Införing i registret skall ske å upplägget för det aktiebolag till vilket stiftelsen hör.

Anmälan till registret skall göras skriftligen och vara åtföljd av stadgade avgifter för registreringen och dess kungörande. Avlämnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara av vittnen styrkt.

Har stiftelsen ej annan egendom än fordran som i 2 § avses, skola avgifterna gäldas av bolaget mot avräkning å fordringen.

23 §.

Vid anmälan för registrering av pensions- eller annan personalstiftelse, som enligt 2 § och 16 § första stycket bildats av aktiebolag, eller av beslut, som i 3 § sista stycket, 15 § sista stycket eller 16 § andra stycket avses, skall fogas i tre exemplar av notarius publicus eller med styrelseledamöternas i bolaget egenhändiga bevittnade namnunderskrifter styrkt avskrift av protokoll, som vid bolagsstämma förts i ärendet. Vid anmälan för registrering av personalstiftelses överföring till annat aktiebolag enligt 11, 13 eller 16 §, eller av överlåtelse av pensionsstiftelses tillgångar å pensionskassa eller försäkringsbolag eller av annan personalstiftelses tillgångar å annan understödsförening efter vad i 12, 13 eller 16 § stadgas, skola fogas i bestyrkt avskrift de handlingar som företetts för tillsynsmyndigheten. Tillika skall vid registreringsanmälan fogas bevis om tillsynsmyndighetens tillstånd, där sådant tillstånd erfordras.

24 §.

Registreras personalstiftelse, låte registreringsmyndigheten i registret införa dagen för beslutet om stiftelsens bildande med angivande av stiftelsens egenskap av allmän eller särskild pensionsstiftelse eller av annan personalstiftelse samt av stiftelsens benämning.

Registreras beslut om inrättande av styrelse för personalstiftelse, skall i registret anmärkas dagen för beslutet och det därigenom bestämda antalet styrelseledamöter.

Inkommer till registreringsmyndigheten underrättelse att personalstiftelse ställts under förvaltning av god man, skall anmärkning därom med angivande av dagen för förordnandet göras i registret.

Registreras överföring av personalstiftelse från ett aktiebolag till ett annat, skall i registret å det förra bolagets upplägg anmärkas till vilket bolag överföring skett. Å det senare bolagets upplägg skall införas uppgift från vilket bolag överföringen skett och huruvida stiftelsen skall uppgå i annan stiftelse eller, där så ej skall ske, stiftelsens benämning efter överföringen. Har förbehåll efter vad i 11 § första stycket sägs träffats om företrädesrätt till betalning, skall ock anmärkning därom införas i registret å sistnämnda upplägg.

Registreras överlåtelse av aktiebolags personalstiftelses tillgångar å pensionskassa eller annan understödsförening eller å försäkringsbolag, skall i registret överlåtelsen anmärkas ävensom namnet å den pensionskassa eller understödsförening eller det försäkringsbolag vartill överlåtelsen skett.

Anmäles beslut om ändring enligt 15 § första stycket 3 eller 16 § andra stycket av antalet styrelseledamöter eller om ändring enligt 15 § andra stycket eller 16 § andra stycket i personalstiftelses benämning eller anmäles beslut enligt 15 § tredje stycket eller 16 § andra stycket om personalstiftelses upphörande, skall ändringen eller stiftelsens upphörande, där registrering sker, anmärkas i registret. Registreras eljest beslut, varom i 15 § första stycket 2 eller 3 eller 16 § andra stycket sägs, skall i registret anmärkas att ändring i de för stiftelsen gällande bestämmelser skett.

25 §.

Över stiftelser, som införts i aktiebolagsregistret, skall av registreringsmyndigheten föras i bokstavs följd förteckning med hänvisning till det bolag till vilket stiftelsen hör. Sker ändring i stiftelsens benämning, skall stiftelsen upptagas under den ändrade benämningen, och skall vid registrering, att stiftelse överförts till annat bolag, anteckning härom göras i förteckningen.

26 §.

Sker registrering på grund av anmälan som avses i 23 § första punkten, skall ett exemplar av det ingivna protokollet föras med bevis om registreringen samt återställas till den anmälände. Sker registrering på grund av anmälan som avses i 23 § andra punkten, skall bevis om registreringen meddelas det bolag, vartill stiftelsen överförts, eller den pensionskassa eller understödsförening eller det försäkringsbolag, vartill stiftelsens tillgångar överlåtits.

27 §.

Då i aktiebolagsregistret införing skett efter vad i 24 § är stadgat, skall därom ofördröjligen genom registreringsmyndighetens försorg kungörelse i

allmänna tidningarna utfärdas, så ock uppgift av registreringsmyndigheten meddelas tillsynsmyndigheten. Vid denna uppgift skall, när fråga är om anmälan, som avses i 23 § första punkten, fogas ett exemplar av det ingivna protokollet.

Har registrering skett att aktiebolag, till vilket hör personalstiftelse, trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall uppgift därom ofördröjligen av registreringsmyndigheten meddelas tillsynsmyndigheten.

I övrigt skall i avseende å registrering av aktiebolags personalstiftelse i tillämpliga delar gälla vad i 122, 126 och 127 §§ samt 129 § första stycket lagen om aktiebolag är stadgat.

Särskilda bestämmelser.

28 §.

Tillskyndar ledamot av styrelse för personalstiftelse eller god man för stiftelsen eller, där stiftelsens angelägenheter handhavas av bolagets styrelse, ledamot av denna genom överträdelse av denna lag eller för stiftelsen gällande bestämmelser eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet stiftelsen skada, vare den, som låtit sådant komma sig till last, pliktig ersätta skadan.

Äro flera ansvariga för skada, som tillskyndats stiftelsen, svare de för ersättningen en för alla och alla för en.

29 §.

Gör styrelse eller ledamot av styrelse för personalstiftelse sig skyldig till missvård av stiftelsens angelägenheter, äge rätten för den tid och i den omfattning omständigheterna påkalla förordna om annan förvaltning av stiftelsen.

God man för personalstiftelse, som gör sig skyldig till missvård av stiftelsens angelägenheter, varde av rätten entledigad från sin befattning och förordne rätten annan god man i hans ställe.

30 §.

Talan avseende ersättningsskyldighet enligt 28 § eller förordnande om annan förvaltning enligt 29 § första stycket må föras samt entledigande av god man enligt sistnämnda paragraf andra stycket sökas av god man, som på anmälan av tillsynsmyndigheten därtill förordnas av rätten eller domaren. Fråga om entledigande av god man skall ock rätten, när anledning därtill är, upptaga utan att särskild ansökan blivit gjord.

Förmenar pensionstagare eller anställd hos bolaget fog förefinnas till talan eller ansökan varom i första stycket sägs, äge därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

Kostnader, vilka skola av personalstiftelse gäldas i mål eller ärende varom i första stycket sägs, skola, där stiftelsen ej har annan egendom än fordran som i 2 § avses, betalas av bolaget mot avräkning å fordringen.

31 §.

Lämnar styrelseledamot eller likvidator i aktiebolag eller annan vid anmälan till registrering enligt denna lag mot bättre vetande oriktig uppgift,

eller lämnar styrelseledamot eller likvidator i aktiebolag eller firmatecknare för bolaget mot bättre vetande oriktig uppgift i meddelande, varom i 18 § första stycket första, andra eller tredje punkten stadgas, eller i meddelande, som givits på grund av begäran varom stadgas i 18 § första stycket sista punkten eller andra stycket sista punkten, eller vid bestyrkande av avskrift, som enligt föreskrift i denna lag lämnas till registreringsmyndigheten, tillsynsmyndigheten eller styrelse eller god man för aktiebolags personalstiftelse,

eller lämnar ledamot i styrelse eller god man för personalstiftelse mot bättre vetande oriktig uppgift i handling, som jämlikt bestämmelserna i 19 § sista stycket insändes till tillsynsmyndigheten, eller i meddelande, som givits på grund av begäran varom stadgas i 20 § första stycket andra punkten, straffes med dagsböter eller fängelse.

32 §.

Försummar styrelseledamot i aktiebolag att fullgöra vad honom i avseende å anmälan för registrering enligt 2 § fjärde stycket, 3 § sista stycket, 11 § andra stycket första punkten, 12 § andra stycket första punkten, 13 §, 15 § sista stycket första punkten, 16 § första stycket sista punkten, 16 § andra stycket eller 23 § åligger,

eller försummar styrelseledamot i aktiebolag att iakttaga föreskrift, som i 5 § andra stycket eller 18 § första stycket första, andra eller tredje punkten eller andra stycket första punkten är meddelad, eller att efterkomma begäran, varom i 18 § första stycket sista punkten eller andra stycket sista punkten stadgas,

straffes med dagsböter.

Samma lag vare om likvidator, där han försummar att fullgöra vad honom enligt 5 § andra stycket, 11 § andra stycket första punkten, 12 § andra stycket första punkten, 13 §, 16 § första stycket sista punkten, 18 § första stycket tredje punkten eller andra stycket andra punkten eller 23 § åligger, eller att efterkomma begäran, varom stadgas i 18 § första stycket sista punkten eller andra stycket sista punkten.

33 §.

Försummar ordförande i styrelse för aktiebolags personalstiftelse att iakttaga föreskrift, som i 6 § första stycket är meddelad,

eller försummar ledamot i styrelse eller god man för personalstiftelse att underställa tillsynsmyndigheten förslag, varom i 14 § andra stycket första punkten eller 16 § första stycket femte punkten stadgas, eller att ställa sig till efter rättelse föreskrift, som enligt 14 § andra stycket andra punkten givits av tillsynsmyndigheten, eller att efter vad i 19 § sista stycket stadgas till tillsynsmyndigheten insända där omförmälda handlingar, eller att efter-

komma begäran av tillsynsmyndigheten, varom i 20 § första stycket andra punkten stadgas, eller att iakttaga föreskrift, som är meddelad i 20 § andra stycket,

straffes med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

34 §.

Förseelse varom stadgas i 31—33 §§ åtalas av allmän åklagare. Be-
träffande förseelse mot 18 § andra stycket skall såsom målsägande anses
ledamot av styrelse för personalstiftelse och god man för stiftelsen.

Åtal, så ock talan som avses i 30 § anhängiggöres vid allmän underrätt
i den ort, där styrelsen för det aktiebolag till vilket stiftelsen hör har sitt
säte. Samma lag vare i fråga om ärende, varom stadgas i 3 § tredje eller
fjärde stycket, 4 §, 5 § andra eller fjärde stycket och 29 § andra stycket.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till
böternas gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

35 §.

Svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond skall hava det ända-
mål att av de medel, som tillfalla fonden, utdela pensioner eller understöd
till dem som varit anställda eller äro anhöriga till dem som varit anställda
hos svenska aktiebolag, eller eljest befordra sådana personers välfärd.
De medel, som tillfalla svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond,
skola utan sammanblandning med andra medel förvaltas av statskontoret
såsom en särskild fond. Utdelning av pension, understöd eller annan förmån
från fonden skall beslutas av en nämnd. Särskilda bestämmelser om huru
denna nämnd skall utses samt om de villkor som skola gälla för utdelning
av pension, understöd eller annan förmån från fonden, så ock de föreskrif-
ter i övrigt som prövas erforderliga meddelas av Konungen.

Om bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag.

36 §.

Vad i denna lag stadgas om aktiebolag skall äga tillämpning jämväl å
bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag. Därvid skall hänvisning, som
ovan gjorts till stadgande i lagen om aktiebolag, gälla motsvarande stadgan-
de i lagen om bankrörelse och lagen om försäkringsrörelse, och skall i frå-
ga om försäkringsaktiebolag vad i denna lag stadgas rörande aktiebolags-
registret avse försäkringsregistret.

Övergångsbestämmelser.

37 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Är i den sista balansräkning, som före lagens ikraftträdande fastställts
för aktiebolag, uppförd fond, vars huvudsakliga ändamål är pensionering
eller understöd av anställda eller efterlevande till anställda hos bolaget, eller
särskild skuldpost, som avser pensionsförpliktelser till sådana personer,

skall, där registrering sker efter vad i 38 § andra stycket stadgas, fondens eller skuldpostens belopp anses från lagens ikraftträdande vara överfört till allmän pensionsstiftelse som sålunda bildas för bolaget. Vad nu är sagt gälla dock ej, ifall vid lagens ikraftträdande balansräkning icke blivit för aktiebolag fastställd efter den 1 januari 1936, ej heller där anmälan rörande fonden eller skuldposten göres efter vad nedan stadgas. Utvisar balansräkning, som i första punkten avses, brist, skall ej större del av fondens eller skuldpostens belopp anses överförd till stiftelse än som återstår sedan täckning beräknats för aktiekapitalet.

Där bolagets styrelse före den 1 januari 1939 eller därefter, innan registrering av allmän pensionsstiftelse skett, hos registreringsmyndigheten anmäler och visar, att fond eller skuldpost varom i andra stycket sägs avsåg allenast anställda som innehåft eller innehåva vissa befattningar eller slag av befattningar hos bolaget eller efterlevande till sådana anställda, eller ock att bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs vid fastställande första gången efter lagens ikraftträdande av balansräkning för bolaget beslutat bestämmelse därom, skall överföring efter vad i andra stycket stadgas anses hava ägt rum till sålunda bildad särskild pensionsstiftelse.

Om bolagets styrelse före den 1 januari 1939 hos registreringsmyndigheten anmäler och visar, att bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs vid fastställande första gången efter lagens ikraftträdande av balansräkning för bolaget beslutat att fond eller skuldpost, varom i andra stycket sägs, skall utgå ur balansräkningen, skall stiftelsebildning och överföring efter vad i samma stycke stadgas ej anses hava ägt rum. Där av styrelsen anmälan gjorts att bolagsstämman beslutat nedsättning av fondens eller skuldpostens belopp, skall allenast det belopp vartill nedsättning skett anses överfört till pensionsstiftelse.

Finnes i den sista balansräkning, som före lagens ikraftträdande fastställts för aktiebolag, uppförd annan fond för tillgodoseende av de anställdas eller deras anhörigas välfärd än i andra stycket avses, skall ock, om bolagets styrelse före den 1 januari 1939 därom gör anmälan för registrering och visar, att rörande fonden bestämmelser funnos, varom i 16 § första stycket andra punkten stadgas, eller ock att bolagsstämma som i 82 § lagen om aktiebolag sägs vid fastställande första gången efter lagens ikraftträdande av balansräkning för bolaget beslutat sådana bestämmelser, bildning av personalstiftelse, som i 16 § avses, och överföring av medel till stiftelsen anses hava ägt rum under villkor och i ordning varom i andra stycket stadgas. Samma lag vare, där beträffande fond eller särskild skuldpost, vars huvudsakliga ändamål är understöd av anställda eller efterlevande till anställda, anmälan göres om beslut varom nyss är sagt.

Träder bolaget i likvidation eller försättes det i konkurs, innan registrering skett, vare frågan om fonds eller skuldposts ombildning till stiftelse förfallen. Om återgång av stiftelsebildning, i händelse bolaget försättes i konkurs inom viss tid efter registreringen, stadgas i övergångsbestämmelserna till lagen denna dag om ändring i konkurslagen.

Å stiftelse, som bildas efter vad nu är sagt, skall i tillämpliga delar gälla vad om allmän eller särskild pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse är stadgat; dock vare bolaget ej pliktigt att till sådan stiftelse gälda ränta å fordran som i 2 § avses.

38 §.

Vid anmälan, varom i 37 § tredje och femte styckena sägs, skall fogas i två exemplar av notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga bevittnade namnunderskrifter styrkt avskrift av bolagsstämmas protokoll eller annan handling som utvisar, beträffande anmälan enligt tredje stycket, vilka befattningar eller slag av befattningar hos bolaget som avses med fonden eller skuldposten samt, beträffande anmälan enligt femte stycket, vilka bestämmelser som gälla om fondens ändamål, om de villkor under vilka förmån skall från fonden utgå och om ordningen i övrigt för medlens användande, eller motsvarande bestämmelser rörande skuldposten. Vid anmälan, som i 37 § fjärde stycket sägs, skall fogas i två exemplar på enahanda sätt till riktigheten styrkt avskrift av bolagsstämmas protokoll, upptagande beslut att fonden eller skuldposten skall utgå ur bolagets balansräkning eller att nedsättning av fondens eller skuldpostens belopp skall ske.

Det åligger registreringsmyndigheten att såvitt möjligt före den 1 juli 1939 verkställa registrering av stiftelse som enligt vad i 37 § stadgas bildas för aktiebolag. Registreringsmyndigheten låte därvid i aktiebolagsregistret införa, att enligt övergångsbestämmelserna till denna lag en i bolagets balansräkning för angiven balansdag upptagen fond eller skuldpost skall anses från och med den 1 januari 1938 vara ombildad till allmän eller särskild pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse, så ock stiftelsens benämning. Denna skall av registreringsmyndigheten bestämmas med ledning av fondens eller skuldpostens beteckning och ändamål samt under iakttagande av vad i denna lag stadgas. Då på grund av brist i balansräkningen täckning skall beräknas för aktiekapitalet efter vad i 37 § andra stycket sista punkten, tredje stycket eller femte stycket stadgas, skall vid registreringen anmärkas, att fonden eller skuldposten, efter avräkning för brist enligt balansräkningen, ombildats till stiftelse. Har anmälan skett efter vad i 37 § fjärde stycket sista punkten sägs, skall vid registreringen anmärkas att fonden eller skuldposten, efter beslutad nedsättning, ombildats till stiftelse. Registreringsmyndigheten skall tillika, när registrering sker, ombesörja kungörelse och uppgift, som i 27 § första stycket sägs. Vid uppgiften skall, där registrering sker efter anmälan som i denna paragraf första stycket sägs, fogas ett exemplar av protokoll eller annan handling, som inkommit till registreringsmyndigheten.

När registrering sker, skall ofördröjligen skriftlig underrättelse därom med allmänna posten försändas till bolagets styrelse, så ock bevis om registreringen tillhandahållas bolaget. Är bolaget missnöjt med registreringsmyndighetens beslut om registrering av allmän pensionsstiftelse efter vad i denna paragraf är stadgat, må över beslutet hos Konungen föras besvär,

vilka skola vid talans förlust hava inkommit till handelsdepartementet före klockan tolv å sextionde dagen från den dag beslutet gavs.

I övrigt skall i avseende å registrering av pensions- eller annan personalstiftelse efter vad i denna paragraf sägs i tillämpliga delar gälla vad i 22 och 25 §§ samt 27 § tredje stycket är stadgat.

39 §.

Vad i dessa övergångsbestämmelser stadgas om aktiebolag skall, med iakttagande av föreskrifterna i 36 § andra punkten, tillämpas jämväl å bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag. Beträffande bankaktiebolag skall vad i 37 § andra stycket sista punkten stadgas om aktiekapitalet gälla i avseende å grundfonden.

2) Lag

angående ändring i lagen den 12 augusti 1910 (nr 88) om aktiebolag.

Härigenom förordnas, dels att 17, 50, 56, 132 och 133 §§ lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 74 a §, av nedan angivna lydelse:

17 §.

Bolagsordning skall — — — till behandling.

I de — — — i stiftelseurkunden.

Ej må i bolagsordning intagas bestämmelse, som inskränker bolagsstämmas rätt att besluta bildande av stiftelse, som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, eller överföring av vinstmedel till sådan stiftelse.

50 §.

Beslut om — — — i ärendet.

Beslut om — — — ansökningen bifallen.

Innefattar beslut — — — ansökningen bifallen.

Rättens beslut, — — — för registrering.

Nedsättning av — — — nedsättning medgivits.

Har till — — — påskrift därom.

Har pensions- eller annan personalstiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, fordran hos bolaget, må ansökan om nedsättning varom i 2 mom. eller om vinstutdelning varom i 3 mom. sägs icke bifallas, med mindre det inför rätten styrkes, att styrelse eller god man för stiftelsen med tillstånd av tillsynsmyndigheten för sådana stiftelser därtill lämnat medgivande eller att säkerhet, som av rätten godkännes, ställts för fordringen.

¹ Senaste lydelse av 50, 132 och 133 §§, se SFS 1924: 45.

56 §.

Jämte vad i bokföringslagen är stadgat gälle i avseende å upprättande av aktiebolags balansräkning:

- 1) Bolagets tillgångar — — — eller tillverkning.
- 2) Andra tillgångar — — — fullständigt angivas.
- 3) Osäkra fordringar — — — fordringar avskrivnas.
- 4) Tillgångar, avsedda — — — ifrågavarande tillgångar.
- 5) Tillgångar, som — — — fastställda balansräkning.
- 6) De belopp, vartill aktiekapitalet, reserv- och förnyelsefonder samt andra fonder uppgå, skola var för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna. Fond må ej redovisas under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggande av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd. Har efter vad i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser är stadgat pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse bildats, skall skuld på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen redovisas i särskild post med upptagande av stiftelsens benämning, därvid skuld på grund av överföring som beslutats vid balansräkningens fastställande, skuld för ränta för det år balansräkningen avser, i den mån den ej avräknats mot utgifter, och skuld på grund av tidigare överföringar skola för sig angivas.
- 7) Kostnader för — — — såsom tillgång.
- 8) Åger bolaget — — — fastställda balansräkning.

74 a §.

Hör till bolaget pensions- eller annan personalstiftelse, varom i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser sägs, skall revisorernas granskning avse jämväl stiftelsens förvaltning samt dess räkenskaper; och skall vad i 74 § är stadgat beträffande bolagets styrelse äga motsvarande tillämpning å styrelse eller god man för stiftelsen. I sin berättelse skola revisorerna jämväl yttra sig rörande granskningen av stiftelsen, så ock, där stiftelsen står under särskild förvaltning, samtidigt med överlämnande till bolagets styrelse av berättelsen, till styrelsen eller gode mannen för stiftelsen överlämna särskilt yttrande rörande granskningen.

132 §.

Med böter — — — fängelse straffes

- 1) stiftare, som — — — oriktig uppgift;
- 2) styrelseledamot eller — — — oriktig uppgift;
- 3) styrelseledamot, med — — — ej angivits;
- 4) styrelseledamot eller — — — i aktieboken;
- 5) styrelseledamot eller — — — till aktieägare;
- 6) styrelseledamot, som — — — i 56 §;
- 7) revisor eller — — — honom granskats;

7 a) revisor, där han mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift i yttrande, vilket enligt 74 a § överlämnas till styrelse eller god man för stiftelse som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser;

8) revisor, som, — — — hans uppdrag;

9) en var, — — — 76 § 2 mom.

Ej må — — — strängare straff.

133 §.

Bryter någon — — — fem hundra kronor.

Samma lag vare

om revisor, vilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelats i 74 § 3 mom., 74 a § 2 punkten eller 106 § 2 mom. 1 punkten,

om likvidator, — — — 117 § åligger,

om god man, där han försummar fullgöra vad i 109 § 3 mom. eller 115 § 2 mom. finnes stadgat,

samt om ledamot i styrelse eller god man för aktiebolags personalstiftelse, där han underlåter iakttaga vad honom enligt 74 a § 1 punkten åligger.

Förseelse mot — — — varje aktieägare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

3) L a g

angående ändring i lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

Härigenom förordnas, dels att 4, 39 b, 43, 251 och 252 §§ lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 69 a §, av nedan angivna lydelse:

4 §.

Bolagsordning för — — — deras befattningar.

Där ej — — — av aktier.

Skall förbehåll — — — i bolagsordningen.

Ej må i bolagsordning intagas bestämmelse, som inskränker bolagsstämmas rätt att besluta bildande av stiftelse, som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, eller överföring av vinstmedel till sådan stiftelse.

39 b §.

Beslut om — — — för registrering.

Beslut om — — — ansökningen bifallen.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 4, 39 b och 43 §§ SFS 1928:125 samt beträffande 251 och 252 §§ SFS 1933:277.

Innefattar beslut — — — ansökningen bifallen.

Rättens beslut, — — — för registrering.

Nedsättning av — — — nedsättning medgivits.

Har till — — — påskrift därom.

Har pensions- eller annan personalstiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, fordran hos bolaget, må ansökan om nedsättning varom i 2 mom. eller om vinstutdelning varom i 3 mom. sägs icke bifallas, med mindre det inför rätten styrkes, att styrelse eller god man för stiftelsen med tillstånd av tillsynsmyndigheten för sådana stiftelser därtill lämnat medgivande eller att säkerhet, som av rätten godkännes, ställts för fordringen.

43 §.

Jämte vad i bokföringslagen är stadgat gälle i avseende å upprättandet av bankaktiebolags balansräkning:

- 1) Bolagets tillgångar — — — eller anskaffande.
- 2) Andra tillgångar — — — att avlämna.
- 3) Osäkra fordringar — — — fordringar avskrivs.
- 4) Fast egendom, — — — föregående balansräkning.
- 5) De belopp, vartill grund- och reservfonder samt andra fonder uppgå, skola var för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna. Fond må ej redovisas under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggnad av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd. Har efter vad i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser är stadgat pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse bildats, skall skuld på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen redovisas i särskild post med upptagande av stiftelsens benämning, därvid skuld på grund av överföring som beslutats vid balansräkningens fastställande, skuld för ränta för det år balansräkningen avser, i den mån den ej avräknats mot utgifter, och skuld på grund av tidigare överföringar skola för sig angivas.
- 6) Kostnader för — — — såsom tillgång.

69 a §.

Hör till bolaget pensions- eller annan personalstiftelse, varom i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser sägs, skall revisorernas granskning avse jämväl stiftelsens förvaltning samt dess räkenskaper; och skall vad i 69 § är stadgat beträffande bolagets styrelse äga motsvarande tillämpning å styrelse eller god man för stiftelsen. I sin berättelse skola revisorerna jämväl yttra sig rörande granskningen av stiftelsen, så ock, där stiftelsen står under särskild förvaltning, samtidigt med överlämnande till bolagets styrelse av berättelsen, till styrelsen eller gode mannen för stiftelsen överlämna särskilt yttrande rörande granskningen.

251 §.

Med böter — — — fängelse straffes

- 1) stiftare, som — — — oriktig uppgift;
 - 2) styrelseledamot eller — — — oriktig uppgift;
 - 3) styrelseledamot eller — — — i aktieboken;
 - 4) styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen i strid med bestämmelser i 39 b § 3 mom. eller 41 § 1 mom. 1 punkten låter verkställa utbetalning till delägare;
 - 5) styrelseledamot, som vid upprättandet av balansräkning mot bättre vetande förfar i strid med bestämmelserna i 43 §;
 - 6) styrelseledamot eller — — — lämna upplysning;
 - 7) revisor, där — — — honom granskats;
 - 7 a) revisor, där han mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift i yttrande, vilket enligt 69 a § överlämnas till styrelse eller god man för stiftelse som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser;
 - 8) revisor, som, — — — hans uppdrag;
 - 9) en var, som falskeligen avger sådan försäkran, som omförmäles i 71 §.
- Ej må — — — strängare straff.

252 §.

Bryter någon mot vad i 2 §, 22 § eller 28 § 2 mom. finnes stadgat, eller underlåter — — — och 3 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att iakttaga föreskrift, som i 21 §, 23 § sista momentet, 30 §, 32 §, 33 § 4 mom., 36 § 1 mom., 38 § sista momentet, 39 a § 3 mom. andra punkten, 39 b § 1 mom. fjärde punkten eller 4 mom., 59 §, 65 §, 69 § 1 mom., 73 § 1 eller 4 mom. eller 87 § är meddelad,

eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 76 § 1 mom. stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till bolagets delägare eller att, då delägare enligt 4 mom. i 76 § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å bolagsstämman, låta upptaga ärendet å förteckningen,

eller bryter någon, som enligt 111 § under bankbolags konkurs företrätt bolaget såsom konkursgäldenär, mot vad i 112 § 2 mom. är stadgat, straffes med — — — fem hundra kronor.

Samma lag vare

om revisor, vilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelas i 69 § 6 mom., 69 a § 2 punkten eller 100 § 2 mom. 1 punkten,

om likvidator, som ej fullgör vad honom enligt 99 §, 100 § 2 mom., 103 § eller 110 § åligger,

samt om ledamot i styrelse eller god man för bolagets personalstiftelse, där han underlåter iakttaga vad honom enligt 69 a § 1 punkten åligger.

Förseelse mot 65 §, 69 § 1 eller 6 mom., 73 § 1 eller 4 mom., 76 § 1 mom., 100 § 2 mom. eller 103 §, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 76 §

omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till bolagsstämma av bolagets delägare påyrkats enligt 4 mom. i samma paragraf, må åtalas allenast av målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl bolaget som varje delägare däri.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

4) L a g

angående ändring i lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse.

Härigenom förordnas, dels att 4, 48, 258 och 259 §§ lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 65 a §, av nedan angivna lydelse:

4 §.

Bolagsordning för — — — i utlandet.

Ej må i bolagsordning intagas bestämmelse, som inskränker bolagsstämmas rätt att besluta bildande av stiftelse, som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, eller överföring av vinstmedel till sådan stiftelse.

48 §.

Jämte vad i bokföringslagen är stadgat gälle i avseende å upprättande av försäkringsaktiebolags balansräkning:

- 1) Bolagets tillgångar — — — eller anskaffande.
- 2) Andra tillgångar — — — att avlämna.
- 3) Osäkra fordringar — — — fordringar avskrivnas.
- 4) Under förutsättning, — — — är lägre.
- 5) Fast egendom, — — — föregående balansräkning.
- 6) De belopp, vartill aktiekapitalet, den aktieägarnas tillskottsplikt motsvarande fonden, reservfonden samt bolagets övriga fonder uppgå, skola var för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna. Fond må ej redovisas under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggnad av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd. Har efter vad i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser är stadgat pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse bildats, skall skuld på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen redovisas i särskild post med upptagande av stiftelsens benämning, därvid skuld på grund av överföring som beslutats vid balansräkningens fastställande, skuld för ränta för det år balansräkningen avser, i den mån den ej avräknats mot utgifter, och skuld på grund av tidigare överföringar skola för sig angivas.

- 7) Förvärvad egen — — — som tillgång.
 8) De vid — — — följande år.
 Där enligt — — — inom linjen.

65 a §.

Hör till bolaget pensions- eller annan personalstiftelse, varom i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser sägs, skall revisorernas granskning avse jämväl stiftelsens förvaltning samt dess räkenskaper; och skall vad i 65 § är stadgat beträffande bolagets styrelse äga motsvarande tillämpning å styrelse eller god man för stiftelsen. I sin berättelse skola revisorerna jämväl yttra sig rörande granskningen av stiftelsen, så ock, där stiftelsen står under särskild förvaltning, samtidigt med överlämnande till bolagets styrelse av berättelsen, till styrelsen eller gode mannen för stiftelsen överlämna särskilt yttrande rörande granskningen.

258 §.

Med böter — — — fängelse straffes

- 1) stiftare, som — — — oriktig uppgift;
 - 2) styrelseledamot eller — — — oriktig uppgift;
 - 3) styrelseledamot, med — — — ej angivits;
 - 4) styrelseledamot eller — — — i aktieboken;
 - 5) styrelseledamot eller — — — eller garant;
 - 6) styrelseledamot, som — — — eller 149 §;
 - 7) revisor, där — — — honom granskats;
 - 7 a) revisor, där han mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift i yttrande, vilket enligt 65 a § överlämnas till styrelse eller god man för stiftelse som avses i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser;
 - 8) revisor, som, — — — hans uppdrag;
 - 9) den, som — — — 4) sägs;
 - 10) en var, — — — 67 § 2 mom.
- Ej må — — — strängare straff.

259 §.

Bryter någon — — — femhundra kronor.

Samma lag vare

om revisor, vilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelats i 65 § 3 mom., 65 a § 2 punkten, 97 § 2 mom. 1 punkten, 166 § 3 mom. eller 192 § 2 mom. 1 punkten,

om likvidator, som ej fullgör vad honom enligt 96 §, 97 § 2 mom., 99 §, 106 §, 191 §, 192 § 2 mom., 194 §, 201 § eller 227 § 1 mom. åligger,

samt om ledamot i styrelse eller god man för försäkringsaktiebolags personalstiftelse, där han underlåter iakttaga vad honom enligt 65 a § 1 punkten åligger.

Bryter någon — — — 1 mom. sägs.
Förseelse mot — — — eller garant.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

5) L a g

om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken.

Häri genom förordnas, att 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

4 §.

Är gäldbunden — — — kortare tid.

Förmånsrätt i den ordning, som i första stycket stadgas för betjänters och tjänstehjorns lön, gälle ock för fordran å pension, som tillkommer pensions-tagare på grund av tjänst eller annan arbetsanställning, vilken innehafts av honom själv eller av anhörig till honom, dock ej för längre tid än sammanlagt ett år och ej heller för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen gjordes. Samma förmånsrätt äge ock pensionsstiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, för fordran varom i 2 § nämnda lag sägs, i den mån fordringen motsvarar pensionsfordringar som utgå med förmånsrätt efter vad nu är sagt, dock allenast såvitt fordringarna avse pension intill belopp varom stadgas i 9 § sista stycket nämnda lag.

Därefter skall — — — lag sägs.

11 §.

Därefter skola, — — — är sagd.

Sedan uttages — — — att utgiva.

Förmånsrätt efter vad i andra stycket sägs tillkomme pensionsstiftelse, som bildats enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, för fordran varom i 2 § nämnda lag sägs, i den mån fordringen icke utgår med förmånsrätt enligt 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938 men skall icke äga tillämpning i konkurs, vari beslut om egendomsavträde tidigare meddelats.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 4 § SFS 1933:321 och beträffande 11 § SFS 1925:175.

6) L a g

om ändring i konkurslagen.

Häri genom förordnas, dels att i konkurslagen skall införas en ny paragraf av nedan angivna innehåll och betecknad 28 a §, dels ock att 34 § samma lag skall erhålla följande ändrade lydelse:

28 a §.

Har, på sätt i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser stadgas, beslut fattats om överföring av medel från aktiebolag, bankaktiebolag eller försäkringsaktiebolag till pensionsstiftelse eller annan personalstiftelse, som hör till bolaget, och finnas bolagets borgenärer därav hava lidit märklig skada, skall, om den balansräkning enligt vilken medlens överföring skett icke till registreringsmyndigheten eller, såvitt angår bankaktiebolag, till bankinspektionen inkommit tidigare än etthundraåttio dagar innan konkursansökningen gjordes eller, där registrering av stiftelsen skett först efter det balansräkningen inkommit, registreringen icke ägt rum tidigare än nyss är sagt, överföringen av medlen på talan av konkursboet återgå.

34 §.

Har i fall, då 28, 28 a, 29, 32 eller 33 § icke är tillämplig, gäldenären innan beslutet om egendomsavtråde meddelades ingått avtal, varav kommit skada för borgenärerna, och var det vid avtalets ingående hans avsikt att tillskynda dem skada, gånge, där den, med vilken avtalet ingicks, hade kännedom om gäldenärens avsikt, det avtal på talan av konkursboet åter; dock må, sedan fem år förflutit från det avtalet ingicks, sådan talan ej anställas mot annan än gäldenärens make.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Har pensions- eller annan personalstiftelse bildats efter vad i övergångsbestämmelserna till lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser är stadgat, skall i händelse av bolagets konkurs stiftelsebildningen på talan av konkursboet återgå, där registrering av stiftelsen ej ägt rum tidigare än etthundraåttio dagar innan konkursansökningen gjordes och bolagets borgenärer finnas hava lidit märklig skada av stiftelsebildningen. Angående sådan talan gälle i övrigt vad i konkurslagen om återvinning är stadgat.

7) L a g

angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser.

Häri genom förordnas, att 2 § lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

Anmälningsplikt äger ej rum beträffande:

- 1) stiftelse, vars — — — i riksräkenskapsverket;
- 2) stiftelse, som — — — fastställt stadgar;
- 3) stiftelse, som — — — anordnad tillsyn;
- 4) stiftelse, anförtrodd — — — annat samfund;
- 5) stipendiestiftelse vid enskild undervisningsanstalt;
- 6) stiftelse till — — — vissa släkter;
- 7) stiftelse, vars förmögenhet ej överstiger femtusen kronor;
- 8) stiftelse, varom i lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser stadgas; samt
- 9) stiftelse, som genom Konungens förordnande eller stiftarens föreskrift är undantagen från tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Förslagets tillkomst m. m.

Frågan om trygghandlet av pension åt anställda i enskild tjänst har under senare år vid åtskilliga tillfällen varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet.

Sedan från vissa organisationer av privatanställda framställning gjorts om lagstiftning i ämnet, utarbetades år 1927 inom justitiedepartementet av särskilda sakkunniga ett utkast till lag om frivillig tjänstepensionering. I utkastet stadgades skyldighet för arbetsgivare att trygga utfästa pensionsförmåner genom försäkring. Från arbetsgivarhåll avstyrktes emellertid den föreslagna lagstiftningen såsom innebärande ett alltför allvarligt ingrepp i avtalsfriheten. Det ifrågasattes, huruvida icke en sådan lag komme att minska arbetsgivarnas intresse för de anställdas pensionering och förty mera skada än gagna de anställda. Sedan utkastet varit föremål för överarbetning, framlades den 8 september 1928 i betänkande (statens off. utredn. 1929: 3) ett nytt utkast till lag om frivillig tjänstepensionering. Även detta utkast var byggt på försäkringstvång. Nämnda betänkande överlämnades år 1931 till den s. k. kommittén angående privatanställda.

Under de följande åren kom den allmänna uppmärksamheten att särskilt

riktas på de av aktiebolagen avsatta pensionsfondernas rättsliga ställning. Enligt gällande aktiebolagslagstiftning äger ordinarie bolagsstämma att besluta om användningen av bolagets vinstmedel — sedan föreskriven avsättning skett till reservfonden — antingen till vinstutdelning eller ock till avsättning till dispositionsfond eller till reservation i annan ordning eller till avsättning till fonder för särskilt angivna ändamål. I aktiebolagens balansräkningar redovisas i stor utsträckning såsom särskilda fonder passivposter, vilka beteckna för visst ändamål reserverade vinstmedel. Rörande användningen av sådana medel kan ändring beslutas av bolagsstämman. Och enligt 53 § sista stycket aktiebolagslagen må reservfonden tillgripas av bolaget för täckande av förlust, först i den mån förlusten icke kan ersättas av andra befintliga, till framtida förfogande avsatta medel, d. v. s. först efter det andra fonder tagits i anspråk. Bland fonder, som sålunda uppföras i aktiebolagens balansräkningar, finnas i betydande omfattning fonder avsedda att trygga utbetalning av pensioner till personal anställd hos bolaget. Särskilt i tider av ekonomisk nedgång har behovet för vissa bolag att anlita reservfonden medfört att bl. a. dylika pensionsfonder måst först tillgripas och även eljest torde det ha förekommit att bolag tillgripit sådana fonder. Det har därför ej minst under depressionsperioden i början av detta decennium kommit att uppmärksammas, att dessa fondbildningar icke erbjuda den trygghet som pensionstagarna — och mången gång jämväl aktieägarna och bolagets ledning — torde hava föreställt sig.

Frågan om beredande av skydd för dylika fonder upptogs vid 1935 års riksdag. Andra lagutskottet, till vilket i ämnet väckta motioner hänvisades, uttalade bl. a., att anledning funnes att förvänta, att de i motionerna omförmälda spörsmålen komme att till vissa delar beröras vid de utredningar, som verkställas inom lagberedningen vid dess revision av aktiebolagslagstiftningen samt inom kommittén angående privatanställda. Utskottet ansåg frågan om att bereda betryggande former för de privatanställdas pensionering böra lösas ur enhetlig synpunkt under beaktande av förhållandena på hela det område, som därav berördes, och hemställde att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning av frågan om lagstiftning i syfte att få till stånd betryggande former för pensionering av anställda hos enskilda företag och sammanslutningar. Utskottets hemställan bifölls av riksdagens kamrar och skrivelse i ärendet avläts den 5 april 1935 (nr 141).

Med anledning av denna riksdagens skrivelse befriades kommittén angående privatanställda från handläggningen av den till kommittén hänskjutna frågan om tryggad rätt till pension. Den 15 november 1935 anbefalldes lagberedningen att avgiva yttrande i den genom skrivelsen väckta frågan om lagstiftning i syfte att få till stånd betryggande former för pensionering av anställda hos enskilda företag, såvitt ärendet berörde området för beredningens uppdrag att verkställa utredning om revision av aktiebolagslagstiftningen och vad därmed kunde äga omedelbart sammanhang. Frågan i övrigt skulle under samråd med lagberedningen utredas inom justitiedepartementet.

Sedan 1936 års riksdag i skrivelse den 27 juni (nr 421) begärt att utredningen måtte utsträckas till att avse åtgärder, som genom samhällets försorg lämpligen kunde vidtagas för att främja pensioneringen av personer anställda i enskild tjänst, ansågs en departemental utredning av dithörande spörsmål icke kunna äga rum, och bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 11 september chefen för justitiedepartementet att tillsätta en kommitté för att verkställa utredning beträffande frågan om pensionering av i enskild tjänst anställda personer och utarbeta de författningsförslag, vartill utredningen kunde föranleda.

På grund av detta bemyndigande tillsattes den 19 september 1936 en kommitté för frågan om pensionering av i enskild tjänst anställda. I samband därmed upptog lagberedningen ärendet om särskild lagstiftning för skyddande av aktiebolagens pensions- och andra personalfonder. Under ärendets behandling har lagberedningen dels samrått med de sakkunniga, som förordnats att biträda beredningen vid revisionen av aktiebolagslagstiftningen, dels ock haft överläggningar med sistnämnda kommitté.

På framställning av lagberedningen överlämnades utkast, i allt väsentligt överensstämmande med de nu förevarande lagförslagen, jämte utkast till motiv, genom remiss den 23 december 1936 för yttrande till åtskilliga myndigheter, institutioner och sammanslutningar, vilkas verksamhet berördes av den ifrågasatta lagstiftningen.

Yttranden inkommo från socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, patent- och registreringsverket, försäkringsinspektionen, bank- och fondinspektionen, statskontoret, kommittén angående pensionering av i enskild tjänst anställda, svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriförbund, svenska bankföreningen, landsorganisationen, de anställdas centralorganisation (Daco), svenska personal-pensionskassan (S. P. P.) och svenska försäkringsföreningen.

I dessa yttranden tillstyrktes i allmänhet en lagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget eller lämnades i allt fall förslagets huvudgrunder utan anmärkningar. De anställdas centralorganisation och svenska personal-pensionskassan uttalade dock vissa farhågor för att trygandet av de anställdas pensionering genom försäkring skulle kunna motverkas genom den föreslagna lagstiftningen.

Med underdånig skrivelse den 10 februari 1937 överlämnade lagberedningen av motiv åtföljda förslag i ämnet (statens offentl. utredn. 1937: 13), vilka därefter remitterades till lagrådet. Inom lagrådet framställdes erinringar mot förslagen endast rörande vissa detaljbestämmelser. Flertalet av dessa anmärkningar har iakttagits vid den överarbetning som förslagen därefter undergått.

Förslagens innehåll.

I fråga om förslagets huvudsakliga innehåll må följande redogörelse lämnas:

Förslaget till lag om aktiebolags pensions- och andra personalfonder avser att bereda skydd för aktiebolags fondering av vinstmedel för pensione-

ring av anställda hos bolaget eller efterlevande till anställda genom förvandling av sådan fond till stiftelsefordran. I detta syfte öppnar förslaget möjlighet för aktiebolag att i enkel ordning ernå bildandet av stiftelse, vars förmögenhet må innestå såsom fordran hos bolaget, och söker även genom de till förslaget knutna övergångsbestämmelserna sörja för att hos aktiebolagen redan avsatta pensionsfonder genom ombildning till stiftelser i största möjliga omfattning föras in under den föreslagna lagen.

Enligt 1 § i förslaget må aktiebolag i den ordning, varom i 2 § sägs, till tryggande av pensioner från bolaget bilda stiftelse (pensionsstiftelse), vars förmögenhet må helt eller delvis utgöras av fordran hos bolaget. Med pension avses i lagförslaget pension på grund av tjänst eller annan arbetsanställning åt den anställde (egenpension) efter avgång från anställningen, efter uppnående av viss ålder eller vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmåga (invaliditet), samt efter den anställdes död åt efterlevande make och barn (familjepension). Som familjepension anses även pension, som kan komma att utgå till fränskild maka. I fråga om pensionsstiftelses ändamål äger bolaget bestämma, att stiftelsen skall avse trygghandet av pension allenast åt anställda, som innehava vissa befattningar eller vissa slag av befattningar hos bolaget, samt efter sådan anställds död åt efterlevande efter honom. Dylik stiftelse kallas i förslaget särskild pensionsstiftelse. Har sådan bestämmelse ej meddelats, är stiftelsen allmän pensionsstiftelse för bolaget.

De rörande pensionsstiftelses ändamål föreslagna bestämmelserna angiva emellertid endast ramen för den — från social och humanitär synpunkt önskvärda — pensionering, vars betryggande kan vinnas genom inrättande av pensionsstiftelse. Förslaget upptar icke föreskrift om innehållet av de pensionsutfästelser, som kunna givas, utan utgår från full avtalsfrihet beträffande rätten till pension och förutsättningarna för pensionsrättens inträde. Men då pensionsutfästelser givits, utgör stiftelseförmögenheten i första hand säkerhet för dessa utfästelsers fullgörande, och vad därefter kan återstå skall tjäna till tryggande av pension åt övriga anställda eller deras efterlevande efter billighet.

Bildande av pensionsstiftelse beslutas enligt 2 § i förslaget av sådan ordinarie bolagsstämma som i 82 § aktiebolagslagen sägs. I beslutet om bildande av särskild stiftelse skola tydligt angivas de befattningar eller slag av befattningar hos bolaget som avses med stiftelsen. Pensionsstiftelse kommer till stånd i och med beslutets införande i aktiebolagsregistret.

Överföring av vinstmedel till pensionsstiftelse beslutas av bolagsstämma vid fastställande av balansräkning för föregående räkenskapsår. Pensionsstiftelse må ej bildas utan att till densamma överföres minst 500 kronor.

Sedan registrering av pensionsstiftelse skett, äger stiftelsen på grund av överföring av medel från bolaget fordran hos detta till motsvarande belopp. Rörande redovisningen av sådan fordran föreslås införande av vissa bestämmelser i 56 § 6) aktiebolagslagen.

För underlättande av pensionsstiftelses bildande — vilket är av särskild betydelse vid ombildning av pensionsfond till stiftelse enligt övergångsbestäm-

melserna — fordras enligt förslaget för stiftelsebildning icke inrättande av särskilt förvaltningsorgan för stiftelsen. Men bolagsstämma äger vid bildande av stiftelse eller senare besluta inrättande av särskild styrelse för stiftelsen, bestående av tre eller fem ledamöter (3 §). Inrättas sådan styrelse, skall den äga lika starkt inslag från pensionstagare och anställda hos bolaget som från arbetsgivaren, bolaget. Samma antal styrelseledamöter, en eller två, skall väljas av bolagsstämma och av dem, som äro pensionstagare hos bolaget eller äro anställda hos detta och innehaft anställning minst fem år eller den kortare tid som i beslutet om styrelsens inrättande bestämmes av bolagsstämman. De sålunda valda ledamöterna skola utse ytterligare en ledamot, som skall vara styrelsens ordförande. Kunna de ej enas, skall denne på anmälan därom förordnas av rätten.

Har för pensionsstiftelse särskild styrelse ej inrättats, är bolagets styrelse förvaltningsorgan för stiftelsen. I de talrika fall, då beträffande pensionsstiftelse annat icke förekommer än överföringar i bolagets balansräkningar av vinstmedel från bolaget till stiftelsen och dess förmögenhet således utgöres av fordran hos bolaget, har ett särskilt förvaltningsorgan icke ansetts erforderligt. Men skulle genom avbetalning å stiftelsefordringen annan egendom tillfalla stiftelsen, eller skulle bolaget träda i likvidation eller försättas i konkurs eller eljest i förslaget angiven omständighet inträffa som kan medföra fara för intressekollision mellan bolaget och stiftelsen, skall, om särskild styrelse för denna ej inrättats, god man av rätten förordnas (5 §) att handhava stiftelsens angelägenheter och företräda stiftelsen.

Bildandet av pensionsstiftelse medför enligt förslaget icke någon ändring i bolagets skyldighet att själv betala utgående pensioner. Försättes bolaget i konkurs, skola de, som äga fordran på grund av pensionsrätt mot bolaget, bevaka sina fordringar i konkursen. I avseende å dessa fordringar äger stiftelsen i konkursen ställning av medgäldenär. I den mån utdelning utgår å pensionsfordringarna, skola utdelningarna enligt 10 § i förslaget avräknas å utdelningen för stiftelsefordringen. Enligt förslaget till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken tillerkännes pensionstagare förmånsrätt jämlikt 17 kap. 4 § för sin fordran, dock ej för längre tid än ett år, medan stiftelsefordringen i dess helhet utgår med förmånsrätt. Ur de medel, som på grund av bevakningen av stiftelsefordringen tillfalla stiftelsen, äga först pensionsborgenärerna erhålla betalning för sina fordringar, i den mån betalning till dem ej utgått i konkursen. Skulle därefter medel återstå, skall tilldelning äga rum efter billighet till övriga intressenter i stiftelsen, d. v. s. till pensionstagare, som utan att äga fordran på grund av pensionsrätt mot bolaget faktiskt åtnjutit pension, samt till dem, som varit anställda hos bolaget och ej på grund av utfästelse upptagande oantastbarhetsprincipen ägt fordran hos bolaget, samt till efterlevande efter anställda.

Förslag till delning av stiftelseförmögenheten skall upprättas av förvaltningsorganet för stiftelsen och underställas tillsynsmyndigheten för prövning och fastställelse (14 §).

Skulle vid delningen överskott uppkomma, skall detta ej återgå till bolaget

utan tillfalla en allmän fond, svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond (9 §). Denna bestämmelse har upptagits dels till skydd för de anställdas pensionsintressen dels för att underlätta lösningen av den betydelsefulla frågan om dessa stiftelsers ställning i beskattningshänseende.

Träder bolaget i likvidation utan samband med konkurs, skall ock enligt 9 § i förslaget bolaget äga å stiftelsefordringen avräkna vad bolaget utger under likvidationen till dem, som äga fordran på grund av pensionsrätt mot bolaget, såsom betalning för förfallna pensionsbelopp och såsom gottgörelse för kapitalvärdet av pensionsrätten. Återstoden av stiftelsefordringen utbetalas till stiftelsen. Behållningen hos stiftelsen skall fördelas efter billighet i samma ordning som nyss angivits för fall av konkurs.

Då det från samhällelig synpunkt ansetts vara av vikt att pensionsstiftelsen tjänar till täckning av lägre pensionsbelopp, innan täckning gives för högre, har det föreslagits (9 § tredje stycket), att företrädesrätt till betalning ur pensionsstiftelsens förmögenhet skall tillkomma intressent i stiftelsen för pension allenast intill ett visst i lagen bestämt belopp. I detta hänseende har föreslagits för anställds pension (egenpension) 6,000 kronor och beträffande familjepension 2,000 kronor åt en pensionstagare (änka eller barn till anställd), 3,000 kronor till två pensionstagare, 3,400 kronor till tre pensionstagare o. s. v.

Där ej annat förbehåll gjorts vid pensionsstiftelsens bildande, föreligger enligt 8 § i förslaget skyldighet för bolaget att förränta stiftelsefordringen. Mot räntan må bolaget för varje räkenskapsår avräkna sina pensionsutgifter. Där emot äger icke bolaget för dessa utgifter taga ersättning av stiftelsens kapitalförmögenhet genom nedsättning av stiftelsefordringen, såframt ej stiftelseförmögenheten överstiger vad som enligt förslaget ansetts böra beräknas såsom stiftelsens pensionsreserv (8 § sista stycket). Med stiftelsens pensionsreserv avses det belopp, som enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder erfordras till täckning för kapitalvärdet av de pensioner, som utgå från bolaget, samt av bolagets utfästelser av pension att framdeles utgå till anställda och efterlevande till anställda, ökat med en tiondel. Nämda beräkningsgrunder skola efter förslag av tillsynsmyndigheten fastställas av Kungl. Maj:t.

Vill aktiebolag, till vilket hör pensionsstiftelse, ur dess kapitalförmögenhet erhålla gottgörelse för pensionsutgifter, måste särskilt förvaltningsorgan inrättas för stiftelsen. Skulle detta finna gottgörelsen inkräkta på stiftelsens pensionsreserv, skall frågan underställas tillsynsmyndighetens prövning.

I förslaget upptagas bestämmelser om överföring av pensionsstiftelse å annat aktiebolag i samband med överlåtelse av rörelsen (11 §) samt om överlåtelse av pensionsstiftelsens tillgångar å pensionskassa, varom stadgas i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar, och å försäkringsbolag (12 §). Sådan överföring eller överlåtelse må dock ske allenast med tillsynsmyndighetens tillstånd.

Stadganden, som möjliggöra ändring i vissa avseenden beträffande tidigare om pensionsstiftelse meddelade bestämmelser, äro upptagna i 15 §.

Den föreslagna lagstiftningens huvudsyfte är att bereda trygghet för aktiebolagens avsättningar till de anställdas pensionering. Den möjlighet att i

enkel ordning erhålla en stiftelsebildning, som för vinnande av detta syfte öppnas, har emellertid föreslagits även beträffande avsättningar av medel för tillgodoseende av personalens välfärd annorledes än genom pensionering. Bestämmelser om annan personalstiftelse än pensionsstiftelse hava upptagits i 16 §.

Såväl pensionsstiftelser som personalstiftelser, som avses i 16 §, skola enligt 17 § stå under tillsyn av den myndighet, vilken handhar tillsynen å sådana pensionskassor som avses i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar.

Är bolagets styrelse organ för stiftelsen, åligger det styrelsen att årligen ombesörja insändande till tillsynsmyndigheten av meddelande om redovisningen i bolagets balansräkning av stiftelsens fordran hos bolaget på grund av överföring av medel till stiftelsen (18 §). Får stiftelsen andra tillgångar än sådan fordran, skall styrelsen eller gode mannen för stiftelsen till tillsynsmyndigheten insända dels berättelse rörande stiftelsens förvaltning dels sammandrag av räkenskaperna efter formulär som fastställts av Kungl. Maj:t. Nämda tillgångar skola placeras enligt föreskrifter som meddelas av Kungl. Maj:t (19 §).

I 35 § upptagas närmare bestämmelser om svenska aktiebolagens pensions- och understödsfond. Jämlikt 36 § skall den föreslagna lagen vara tillämplig även å bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag.

Enligt de föreslagna övergångsbestämmelserna skola pensionsfonder, uppförda i den sista balansräkning som före lagens ikraftträdande fastställts för aktiebolag, bliva automatiskt genom registrering, som verkställs av registreringsmyndigheten efter utgången av viss tid, ombildade till stiftelser, såframt ej bolaget inom nämnda tid anmäler att första ordinarie bolagsstämma efter lagens ikraftträdande beslutat att fonden skall utgå ur balansräkningen. Ombildning äger rum till allmän pensionsstiftelse, där ej bolaget gör anmälan att fonden avser endast vissa befattningar eller slag av befattningar, i vilket fall fonden skall anses ombildad till särskild pensionsstiftelse. Även annan personalfond än pensionsfond kan ombildas till stiftelse. För ombildning till personalstiftelse, som avses i 16 §, fordras anmälan från bolagets sida.

I motiven till lagförslaget har framhållits angelägenheten av att pensionsstiftelser, som bildas enligt förslaget, icke bliva i beskattningsavseende missgynnade. Det framhålles sålunda, att gåvoskatt ej bör utgå vid överföring av medel från bolaget till sådan stiftelse, att rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för medel, som överförs till stiftelsen, bör medgivas bolaget, samt att samma frihet från skattskyldighet för inkomst och förmögenhet, vilken åtnjutes av pensionsanstalt som ej är bolag, bör tillkomma pensionsstiftelse. Det har även ansetts böra övervägas, i vilken omfattning liknande skattelättnader kunna komma även andra till aktiebolag hörande personalstiftelser än pensionsstiftelser till del. Proposition i ämnet har avlåtits till riksdagen den 23 april 1937 (nr 301).

Lagförslagen angående ändring i lagen om aktiebolag, lagen om bankrörelse och lagen om försäkringsrörelse innehålla bl. a. bestämmelser rörande

redovisningen i balansräkningen av skuld på grund av överföring av medel från bolaget till pensions- eller annan personalstiftelse, som hör till bolaget. Därjämte har stadgats förbud mot att i balansräkningen redovisa fond under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggnad av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd.

I förslaget till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken hava upptagits bestämmelser om förmånsrätt för pensionsfordringar och för fordran, som tillkommer enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser bildad pensionsstiftelse på grund av överföring av medel från bolaget till stiftelsen. Förmånsrätt i den ordning, som i 17 kap. 4 § första stycket stadgas för betjänters och tjänstehjorns lön, skall enligt förslaget gälla för fordran å pension, som tillkommer pensionstagare på grund av tjänst eller annan arbetsanställning, vilken innehafts av honom själv eller anhörig till honom. Förmånsrätten skall ej gälla för längre tid än sammanlagt ett år och ej heller för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen gjordes. I den mån pensionsstiftelsens fordran motsvarar pensionsfordringar, som utgå med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § handelsbalken, skall samma förmånsrätt tillkomma stiftelsens fordran. Till den del stiftelsefordringen icke utgår med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § handelsbalken, skall förmånsrätt enligt 17 kap. 11 § handelsbalken tillkomma densamma.

I förslaget till lag om ändring i konkurslagen hava till skydd för aktiebolags borgenärer upptagits bestämmelser om rätt till återvinningstalan i avseende å överföring av medel från bolaget till pensions- eller annan personalstiftelse. Hava borgenärerna av sådan överföring lidit märklig skada, föreligger sålunda rätt till återvinning, om konkursansökningen gjorts inom ett-hundraåttio dagar efter det den balansräkning enligt vilken överföringen skett inkommit till registreringsmyndigheten. Har stiftelsen registrerats senare än balansräkningen inkommit, skall tiden räknas från stiftelsens registrering.

Här må anmärkas att beträffande övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagstiftningen vissa erinringar framstälts i remissvaren från svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen. Arbetsgivareföreningen yrkade sålunda, att ombildning av äldre fonder till stiftelser skulle göras beroende av anmälan från bolagens sida, och i landsorganisationens yttrande ifrågasattes, huruvida icke en ovillkorlig ombildning av pensionsfonderna till stiftelser skulle ske, i den mån bolagets balansräkning ej utvisade brist.

Beträffande den förevarande lagstiftningen anföres i propositionen av föredragande *departementschefen* bl. a. följande:

»Frågan om lämpliga åtgärder för främjande av pensioneringen av i enskild tjänst anställda är, såsom också av riksdagen vid åtskilliga tillfällen betonats, en angelägenhet av stor samhällelig vikt. Under de senaste decennierna har visserligen en betydelsefull utveckling ägt rum på detta område och från arbetsgivarnas sida ett allt större intresse visats för förbättring av de anställ-

das pensionsförhållanden. Men åtskilliga svårlösta uppgifter återstå, innan målet — en skälig och tillika tryggad egenpensionering och familjepensionering för de stora grupper av vårt folk, som tillhöra de i enskild tjänst anställda — är uppnått. Bland hithörande spörsmål har frågan om tryggande av arbetsgivares pensionsutfästelser under senare år varit föremål för särskild uppmärksamhet. Då pensioneringen ordnas genom försäkring, vinner, i den mån försäkringen fullföljes till dess den anställde uppnått pensionsåldern, en jämlikt försäkringslagstiftningen tryggad säkerhet för pensionens utbekommande. Då direkt pensionering från företagen själva äget rum och för denna pensionerings fullgörande avsättningar göras av medel, som behållas inom företagen, saknas däremot säkerhet för att dessa medel verkligen komma det ändamål till godo, för vilket de avsatts. Särskilt har frånvaron av rättsligt skydd för de pensionsfonder, som den betydelsefullaste gruppen enskilda arbetsgivare, aktiebolagen, avsätta och redovisa i sina offentligen tillgängliga balansräkningar, kommit att framstå såsom en allvarlig brist i lagstiftningen. — — —

En viktig uppgift för den föreslagna lagstiftningen är att hos aktiebolagen befintliga pensionsfonder genom ombildning till stiftelser i största möjliga omfattning föras in under lagen. Enligt övergångsbestämmelserna skola dessa fonder efter den föreslagna lagens ikraftträdande automatiskt ombildas till pensionsstiftelser genom registrering, som verkställas av registreringsmyndigheten, om ej anmälan inom viss tid göres av bolaget att första ordinarie bolagsstämma efter lagens ikraftträdande beslutat att fonden skall utgå ur bolagets balansräkning. Den av svenska arbetsgivareföreningen yrkade ändringen, att ombildning av äldre fonder till stiftelser skulle göras beroende av anmälan från bolagens sida, skulle i hög grad minska den omfattning, vari den nya lagen eljest kan beräknas vinna tillämplighet på äldre fonder, och synes på de av lagberedningen i betänkandet (vid 37 §) angivna skälen ej böra ifrågakomma. En ändring av övergångsbestämmelserna sålunda att — på sätt i landsorganisationens yttrande ifrågasatts — en ovillkorlig ombildning av pensionsfonderna till stiftelser skulle ske, i den mån bolagets balansräkning ej utvisar brist, torde å andra sidan ej vara tillrådlig. Landssekreterariatet medger, att lagberedningens betänksamhet mot en ovillkorlig ombildning ej är helt ogrundad, och jag vill utöver de skäl, som av lagberedningen anförts för förslaget ståndpunkt, påpeka, att de ekonomiska svårigheter, som en sådan ovillkorlig ombildning skulle kunna medföra för ekonomiskt svagare bolag, kunde leda till skadliga verkningar ej minst för de hos dessa bolag anställda.»

Utskottet, som vill giva sin anslutning till de ovan återgivna, av föredragande departementschefen gjorda uttalandena angående betydelsen av den föreliggande lagstiftningen, har vid sin granskning av de särskilda lagförslagen icke funnit anledning till erinran mot desamma.

I fråga om den i 9 § andra stycket omförmälda billighetsfördelningen anser utskottet sig böra påpeka att — såsom även i motiven till denna para-

graf berörts — begreppet »anställda» icke får tolkas så snävt, att därmed avses allenast dem som vid likvidationens respektive konkursens början äro anställda hos bolaget. Där ett bolag skall upphöra, sker avvecklingen av dess rörelse uppenbarligen i många fall successivt under en längre eller kortare tidrymd. De som sålunda i samband med rörelsens avveckling och upphörande avskedas böra räknas till sådana anställda, som skola komma i betraktande såsom intressenter i stiftelsen vid den blivande fördelningen av dess förmögenhet. Hur långt tillbaka i tiden man därvid skall gå, får bedömas med hänsyn till vad som i varje fall får anses överensstämma med billighet.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 maj 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Klefsbeck*, *Velander**, *Ruben Wagnsson*, *Otto Wangson*, *Ekströmer*, *Roos** och *Egnell*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist*, *Hedlund* i Östersund, *Lindmark**, *Ryberg*, *Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Krogstorp och *Lindberg* i Stockholm*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
